

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС: Модернізація системи вищої освіти України

*Матеріали VI Міжнародної наукової конференції
“Модернізація системи вищої освіти відповідно
до Програми розвитку освіти в Україні на 2005–2010 роки”,
м. Судак, Автономна Республіка Крим,
20 травня 2006 р.*

*та Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Вища освіта в контексті державної політики України”,
м. Київ, МАУП, 14 грудня 2006 р.*

Київ 2007

ББК 74.58(4УКР)я43
Б79

Відповідальний редактор *В. М. Чирков*
(видання здійснене в рамках проекту “Наукові праці МАУП”)

Болонський процес: Модернізація системи вищої освіти
Б79 України: Матеріали VI Міжнар. наук. конф. “Модернізація системи вищої освіти відповідно до Програми розвитку освіти в Україні на 2005–2010 роки”, м. Судак, Автономна Республіка Крим, 20 трав. 2006 р. та Всеукр. наук.-практ. конф. “Вища освіта в контексті державної політики України”, м. Київ, МАУП, 14 груд. 2006 р. — К. : МАУП, 2007. — 328 с.: іл. — Бібліогр. в кінці статей.

ISBN 978-966-608-755-6

У пропонованому збірнику наукових праць висвітлюються проблеми модернізації системи вищої освіти України, трансформації освітньої системи країни в умовах розвитку постіндустріального суспільства. Вища освіта розглядається в контексті державної політики України.

Для науковців, державних службовців, менеджерів освіти, викладачів і студентів, які навчаються за такими напрямками і спеціальностями: державне управління, політологія, менеджмент, маркетинг, педагогіка, міжнародні відносини.

ББК 74.58(4УКР)я43+74.58я43

ISBN 978-966-608-755-6

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2007

Зміст

Розділ I

МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ВІДПОВІДНО ДО ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В УКРАЇНІ НА 2005–2010 рр. 8

Мамонов К. А., Мамонова Н. В.

*Трансформація освітньої системи України в умовах
розвитку постіндустріального суспільства 9*

Судаков В. И., Алиев Р. М., Балинска И.

*Проблема трансформации социальных функций
института образования в современных
постсоциалистических государствах 15*

Кочетова К. А., Нестеренко О. В.

*Інтеграція вищих навчальних закладів і роботодавців
як фактор обопільного підвищення конкурентоспроможності 27*

Яковенчук О. А.

*Як застосувати зарубіжний досвід прискореного навчання
в педагогіці України 31*

Балинска И.

*Принципы современных образовательных реформ
в контексте положений Болонской декларации 42*

Корнеева Л. О., Сіницький М. Є.

Підхід до якості вищої освіти з позицій ISO 9001:2000 49

Спивакова Н. А.

*Основные направления развития системы высшего образования
в условиях трансформационных процессов Украины 63*

Рябченко І. М., Глупак О. М.

*Досвід впровадження сучасних технологій дистанційного
навчання у навчальний процес і науку 68*

Штефан Л. В.

*Гуманізація самостійної роботи шляхом втілення
сучасних педагогічних технологій 76*

Орлова О. І.

*Потенціал релаксаційної функції культури
в управлінні сучасним навчальним закладом 82*

К. А. КОЧЕТОВА
канд. екон. наук, доц.

О. В. НЕСТЕРЕНКО
старш. викл.
Харківський інститут МАУП

ІНТЕГРАЦІЯ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ І РОБОТОДАВЦІВ ЯК ФАКТОР ОБОПІЛЬНОГО ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Розвиток ринкової економіки України висуває нагальні вимоги до якісно нового рівня підготовки випускників.

Потреби України в кадрах, на думку авторів, задовольнять високопрофесійні та високоморальні спеціалісти, які становитимуть патріотично налаштовану національну еліту суспільства.

Високий рівень професійної та спеціальної підготовки кадрів забезпечується якісно новим рівнем організації навчального процесу у вищих навчальних закладах (ВНЗ).

З цією метою Україна у червні 1999 р. ухвалила документи про згоду приєднатися до розширення загального Європейського простору вищої освіти “Болонський процес”, започаткованого Європейським Союзом (ЄС) наприкінці 90-х років XX ст. Для цього створюються органи, що координують обмін викладачів і студентів з урахуванням ринкових освітніх потреб і працевлаштування, що є актуальною і соціальною проблемою.

В Україні на приватній основі створені нетрадиційні вищі навчальні заклади, серед них: МАУП, Європейський університет, Київський університет туризму, економіки та права, Київський інститут ринкових відносин і підприємництва, Інститут економіки і права “КРОК”.

Для вирішення проблеми інтеграції України в Європейський освітній простір і підготовки висококваліфікованих спеціалістів потрібно:

- впровадити двоступеневу систему підготовки бакалаврів (базова вища освіта) та магістрів (повна вища освіта);
- удосконалити перелік напрямів і спеціальностей, систему академічних кредитів та оцінки знань студентів за Європейською кредитно-трансфертною системою (ECTS), методико-матеріальне забезпечення; систему стажування та адаптації спеціалістів до конкретних умов праці;
- переглянути статус вищої школи, надати рівні можливості для навчальних закладів різної форми власності, покращити пенсійне забезпечення і соціальний захист викладачів і студентів цих вузів;
- підвищити рівень організації навчання та вимогливості викладача до студента, якість підготовки фахівців за допомогою кредитно-модульної системи, від однієї програми на іншу, в тому числі і програми послідовної освіти. Це надасть можливість молоді отримати сучасну освіту, поліпшити рівень організації навчання та якість освітніх послуг.

Європейськими стандартами передбачено оцінювання знань студентів за семибальною шкалою, що є прийнятним для України.

Соціально-економічний розвиток України гальмують безробіття, брак робочих місць, низька заробітна платня та недостатній рівень соціального захисту, міграція трудових ресурсів. Вказане обумовлює стимулювання розвитку виробництва та інноваційних технологій, особливо енергозбереження та вироблення продукції, створення значної кількості нових робочих місць, забезпечення реалізації права молодих фахівців на перше робоче місце (Закон України “Про сприяння соціальному становленню і розвитку молоді в Україні”). Також повинно бути державне замовлення на підготовку фахівців, затверджене урядом України.

Розвиток взаємовідносин України та Європи надає нові можливості для формування студентів як майбутньої еліти нації. Це дає змогу вийти на єдиний Європейський ринок праці, підвищити рівень конкурентоспроможності фахівців, забезпечити доступ до нових освітніх та інформаційних технологій. При переході до інноваційного розвитку вузів обов’язковою є орієнтація на студента як на особистість. Необхідно враховувати участь

студентів у наукових дослідженнях, конференціях, предметних олімпіадах.

Важливим є дотримання кращих традицій підготовки кадрів з погляду моральності, які треба зберегти передусім у державних інтересах.

Лідери Європи добре усвідомлюють необхідність підвищення конкурентоспроможності своїх країн у змаганні зі США та Японією у сфері освіти і використання в ній новітніх інформаційних технологій. У зв'язку з цим країни Європейського співтовариства проаналізували свій кадровий потенціал у сфері освіти, здійснили перепис науковців та інженерів, вивчили їхні креативні можливості, підготували великий довідник “Наукова Європа”.

Поряд з університетськими доцільно створити вищі школи з програмами навчання, що сприяють високому рівню професіоналізму спеціалістів, та диференційованими до потреб ринку праці. Зазначене дасть змогу поєднати теоретичну підготовку спеціалістів з практичною діяльністю та сприятиме скороченню терміну їх навчання.

Майже всі країни ЄС ліквідували традиційну технічну освіту і намагаються дати молоді спочатку освіту спеціальну, потім професійну вищу з присудженням диплома типу “В” (введено в 1997 р. Міжнародну стандартну класифікацію освіти). До цього в діяльності учасників “Болонського клубу” ігнорувалися ці дипломи, розглядалися академічні дипломи типу “А”.

Потрібно створити принципово нову атмосферу відкритості і співпраці всіх європейських країн у галузі вищої освіти; технічну базу для забезпечення матеріальної і моральної підтримки студента під час його роботи в Україні, а за бажанням і за кордоном.

У 2010 р. Європа повинна мати об'єднаний освітній простір, де визнаватиметься диплом вищого навчального закладу будь-якої країни, яка є членом Болонського процесу.

Необхідно передбачити введення системи академічних кредитів аналогічно Європейській кредитно-трансфертній системі.

Треба віднайти засіб підвищення мобільності студентів при переході від однієї навчальної програми на іншу, включаючи і програми послідовної освіти.

У 2005–2006 рр. студенти I, III, IV курсів напряму “Менеджмент організацій” Харківського інституту МАУП проходили

практику на заводі “АВТРАМАТ-Маркетинг” для подальшого вибору, щоб розширити свої уявлення про виробничі структури, з ними працювали професіональні кадрові спеціалісти, закріплені за групами.

За участю кадрових компетентних і досвідчених працівників проводили інструктаж з охорони праці та техніки безпеки менеджер з персоналу, генеральний директор “АВТРАМАТ”, заступник генерального директора, начальник і спеціалісти відділу маркетингової служби.

Коли молодий спеціаліст починає працювати на новому місці, у нього може бути стрес, а коли молодий спеціаліст вже проходить практику, познайомився з колективом, він почувається психологічно комфортно, він уже адаптувався, не відчуває страху перед завданнями і професійно виконує свою роботу.

Ось чому важливо з I курсу працювати зі студентами, починати з ознайомлювально-виробничої екскурсії на підприємства, щоб був вибір, де організовувати подальші виробничі практики на старших курсах, збирати матеріал для рефератів, розгляду конкретних ситуацій, ділових ігор, тренінгів з бізнесу та прийняття управлінських рішень.

Необхідно передавати досвід професіональних кадрових фахівців не тільки студентам, а й викладачам. Запропонувати директорам різних форм власності фірм (наприклад, банків), спеціалістам бірж, менеджерам з управління малих і великих організаційних структур брати участь у навчальному процесі з вироблення та прийняття управлінських рішень.

Які ж фахівці задовольняють потреби України в кадрах?

На думку авторів, це повинні бути:

- високопрофесіональні спеціалісти;
- високоморальні спеціалісти;
- патріотично налаштована національна еліта суспільства.

Високий рівень професійної та спеціальної підготовки кадрів є якісно новим ступенем організації навчального процесу у ВНЗ.